

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2023-01-25
Besvaras senast
2023-02-01 kl. 12.00

Till arbetsmarknads- och integrationsminister Johan Pehrson (L)

2022/23:265 Villkoren för utländska bärplockare i Sverige

Dagens Arena har i en serie artiklar granskat bärbranschen och villkoren för de i huvudsak thailändska bärplockare som utför arbetet. Granskningen visar på allvarliga missförhållanden: obetalda löner, så kallade dubbla kontrakt, lån till höga räntor, skuldsättning, problem med transporter och boenden samt även fall med människohandel (Dagens Arena den 30 september 2022).

Problemen i den svenska bärindustrin är välkända och har präglat branschen under många år. Trots det tillåts utnyttjandet fortsätta år efter år. Vänsterpartiet har lyft frågan med den förra regeringen utan resultat (skriftlig fråga 2019/20:279). Missförhållandena i bärbranschen slår inte bara mot utsatta thailändska bärplockare utan även mot de bärföretag som sköter sig och ser till att kollektivavtal, lagar och regler efterlevs. För att skapa drägliga villkor för de utländska bärplockarna, värna de seriösa bärföretagen och säkra branschens överlevnad krävs riktade åtgärder.

I en debattartikel presenterar Mats Wingborg och Lisa Pelling fyra förslag på åtgärder. För det första måste antalet utländska bärplockare begränsas, antingen genom hårdare krav på de svenska bärföretagen innan de får rekrytera plockare utomlands eller genom införandet av någon form av kvoter. För det andra måste fusket med så kallade dubbla avtal stoppas, det vill säga att plockarna får en formell, kollektivavtalsenlig lön på papperet men i praktiken får de bara betalt utifrån hur många kilon de plockar. För det tredje måste de utländska plockarna skyddas mot dolda kostnader som dels kräver stora lån, dels dras från plockarnas lön. Vid beviljande av arbetstillstånd bör Migrationsverket kräva total transparens vad gäller plockarnas inkomster och utgifter. För det fjärde måste det införas krav på att arbetsgivaren ska stå för rekryteringskostnaderna. I dag tvingas bärplockarna själva finansiera detta, vilket leder till skuldsättning. Ett krav på att arbetsgivaren ska stå för rekryteringskostnaderna skulle bidra till att sälla bort oseriösa företag och ligger i linje med ”employer pays principle” (EPP) som ingår i de så kallade Dhakapriniciperna som globala företrädare för fackföreningar och arbetsgivarorganisationer har enats kring (SvD den 10 december 2022).

Thailändska bärplockare utgör en stor andel av arbetskraftsinvandringen till Sverige. Regeringen säger sig vilja skärpa villkoren för arbetskraftsinvandring och borde därmed ta tillfället i akt att också reglera denna specifika del av arbetskraftsinvandringen. Ovanstående förslag skulle dels minska risken för att

utländska bärplockare blir exploaterade, dels säkra seriösa bärföretags
möjligheter att utveckla den svenska bärindustrin.

Mot bakgrund av detta vill jag fråga arbetsmarknads- och integrationsminister
Johan Pehrson:

Vilka åtgärder avser ministern att vidta för att förbättra villkoren för utländska
bärplockare och minska risken för att de exploateras på svensk arbetsmarknad?

.....

Ciczie Weidby (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch